C/2025/3167

20.6.2025.

Rezolucija Europskog odbora regija
o uhićenju turskih gradonačelnika i napadu na lokalnu demokraciju u Turskoj

(C/2025/3167)

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR),

budući da:

(A) gradonačelnik Istanbula Ekrem İmamoğlu uhićen je 19. ožujka 2025., zajedno s više od stotinu turskih lokalnih dužnosnika i građana, a optužnicu protiv njega potvrdio je istanbulski tužitelj, što je dovelo do suspenzije gradonačelnika s njegovih dužnosti 23. ožujka 2025.;

(B) vodstvo Ekrema İmamoğlua kao gradonačelnika Istanbula i predsjednika Saveza općina Turske u velikoj se mjeri povezuje s težnjom da Turska u budućnosti bude zasnovana na pluralizmu, pravdi i poštovanju ljudskih prava i temeljnih sloboda;

(C) istodobno poništavanje sveučilišne diplome Ekrema İmamoğlua, čije je posjedovanje uvjet za kandidaturu za predsjednika, i njegovo uhićenje zbog optužbi za korupciju i terorizam jasno pokazuju da je njegov slučaj politiziran;

(D) uhićenje Ekrema İmamoğlua još je jedan korak u aktualnom trendu uhićivanja i razrješavanja dužnosti oporbenih gradonačelnika i gradonačelnica, što uključuje i zamjenjivanje, od lokalnih izbora u ožujku 2023., 14 izabranih gradonačelnika povjerenicima koje je imenovala država;

(E) ta praksa razrješavanja dužnosti oporbenih gradonačelnika osuđena je kao nespojiva s lokalnom demokracijom u nekoliko uzastopnih mišljenja OR-a, kao i od strane Europske komisije, Europskog parlamenta, Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti i Venecijanske komisije Vijeća Europe;

(F) Turska sustavno zloupotrebljava protuterorističke zakone za djelovanje protiv izabranih dužnosnika, oporbenih političara i boraca za ljudska prava, kako su napomenuli posebni izvjestitelj UN-a i Venecijanska komisija;

(G) od Turske se, kao zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u, očekuje da se pridržava najviših standarda demokracije i vladavine prava, čija su osnovna sastavnica lokalna demokracija i djelotvorno višerazinsko upravljanje, neovisno o političkoj pripadnosti;

1. oštro osuđuje uhićenje i pritvor lokalnih čelnika i čelnica iz redova oporbe, uključujući gradonačelnika Istanbula Ekrema İmamoğlua, koji predstavljaju izuzetno ozbiljno kršenje demokratskih pravila i flagrantno nepoštovanje volje birača. Sustavni napadi na oporbene političare ugrožavaju temelje demokratskih društava;

2. poziva turske vlasti da odmah oslobode gradonačelnika Istanbula i druge oporbene političare pritvorene iz političkih razloga, da prekinu sve politički motivirane kaznene progone i prestanu vršiti neprimjereni pritisak na lokalne vlasti. Osiguravanje pravednosti i nepristranosti pravosuđa od presudne je važnosti za održavanje povjerenja javnosti u demokratske institucije;

3. izražava solidarnost sa svim lokalnim čelnim osobama koje se suočavaju s neprimjerenim pritiskom i progonom. Svjestan je njihove ključne uloge u zastupanju demokratske volje njihovog biračkog tijela i naglašava da treba zaštititi njihovu neovisnost. Izražava svoju podršku građanima i građankama Istanbula i svima onima u Turskoj koji se zalažu za budućnost lokalne demokracije, što potvrđuje vrlo velik odaziv na lokalnim izborima;

4. stoji uz građane Turske koji prosvjeduju za demokraciju i naglašava važnost temeljne slobode okupljanja i izražavanja. Poziva javne vlasti da obustave svaki oblik represije nad prosvjednicima i novinarima;

5. ističe štetan učinak koji ta uhićenja i drugi pokušaji središnje vlade da ograniči moć i resurse općina u kojima vlada oporba imaju na kvalitetu, transparentnost i odgovornosti u okviru lokalnog upravljanja. Slabljenje općinskih institucija negativno utječe na svakodnevni život milijuna građana u Turskoj;

6. pozdravlja poziv koji je Europski parlament u svojoj Rezoluciji o nedavnim razrješenjima dužnosti i uhićenjima gradonačelnika u Turskoj (2025/2546(RSP)) ([1]) uputio Visokoj predstavnici odnosno potpredsjednici Europske komisije da se uvedu restriktivne mjere protiv turskih dužnosnika koji preuzimaju ulogu povjerenika i onih koji ih na taj položaj imenuju; poziva Visoku predstavnicu odnosno potpredsjednicu Europske komisije da razmotri mogućnost uvođenja restriktivnih mjera u okviru globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava;

7. podržava zahtjeve Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe iz Deklaracije o razrješenju dužnosti gradonačelnikâ u Turskoj od 27. ožujka 2025.;

8. s obzirom na to da turska vlada trenutno zanemaruje osnovne kriterije za članstvo u EU-u, potiče Europsku komisiju i Vijeće da preispitaju sve daljnje korake povezane s procesom pristupanja Turske EU-u. Naglašava da bi kontinuirano nazadovanje u pogledu temeljnih prava trebalo dovesti do preispitivanja sudjelovanja Turske u financijskim i institucijskim programima EU-a;

9. delegacija Europskog odbora regija otputovat će u Tursku i posjetiti zatvorenog gradonačelnika Istanbula Ekrema İmamoğlua čime će na konkretan način izraziti solidarnost i podršku Odbora svim zatvorenim turskim lokalnim dužnosnicima i dužnosnicama;

10. ponovno ističe svoju predanost promicanju i zaštiti lokalne demokracije u Turskoj, koja je strateški partner EU-a i zemlja kandidatkinja za članstvo u EU-u; obvezuje se da će u okviru svoje radne skupine za odnose s Turskom nastaviti surađivati s demokratski izabranim lokalnim čelnicima i čelnicama u toj zemlji kako bi se osiguralo poštovanje i uvažavanje demokratskih načela na lokalnoj razini;

11. nalaže svojoj predsjednici da ovu hitnu rezoluciju proslijedi Europskoj komisiji, Europskom parlamentu, Visokoj predstavnici odnosno potpredsjednici Europske komisije, mađarskom, poljskom i danskom predsjedništvu Vijeća EU-a i turskim vlastima te da osigura da se rezolucija prevede na turski jezik.

Bruxelles, 3. travnja 2025.

Predsjednica
Europskog odbora regija
Kata TÜTTŐ

([1]) https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2025/2546(RSP).